

25.10.2024 nr 9-3/2024-026

Luunja Varahalduse SA ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna määramine

1. Haldusmenetluse alustamine

03.10.2024 registreeriti Konkurentsiametis Luunja Varahalduse SA (edaspidi LVSA) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse (edaspidi ka veeteenus) hinnataotlus ja hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga (edaspidi Hinnataotlus).

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (edaspidi ÜVVKS) § 57 lg 1 kohaselt esitab vee-ettevõtja ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnataotluse koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirjaga, käesoleva seaduse § 49 lõike 4 alusel määratud reostusgruppide kirjeldusega ja hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga Konkurentsiametile hinnaotsuse tegemiseks.

ÜVVKS § 50 lg 5 kohaselt kui vee-ettevõtja osutab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust mitmel reoveekogumisalal või mitmes tegevuspiirkonnas, võib kõigile piirkondadele kehtestada ühise ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud summaarseid vee-ettevõtja kulusid.

ÜVVKS § 48 lg 1 kohaselt võib vee-ettevõtja tarbijalt võtta osutatava teenuse eest järgmisi tasusid:

- 1) tasu võetud joogivee eest;
- 2) tasu reovee ärajuhtimise eest;
- 3) tasu reovee puhastamise eest;
- 4) tasu sademevee ärajuhtimise eest;
- 5) tasu sademevee puhastamise eest;
- 6) abonenttasu joogivee eest;
- 7) abonenttasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest;
- 8) abonenttasu sademevee ärajuhtimise ja puhastamise eest.

ÜVVKS § 49 lg 2 kohaselt võib ÜVVKS § 48 lg 1 punktides 2 ja 3 nimetatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise tasu võib kehtestada summaarse tasuna, kui vee-ettevõtja tegevuspiirkonnas puuduvad tarbijad, kes kasutavad vaid ühte nimetatud teenust ning puudub muu vajadus eraldi puhastamistasu kehtestamiseks.

ÜVVKS § 50 lg 1 kohaselt kujundatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud:

- 1) põhjendatud tegevuskulude katmine;
- 2) keskkonnanõuete täitmine;
- 3) investeeringud olemasoleva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse ja toimepidevuse tagamiseks;
- 4) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemine, välja arvatud tagastamatu abina saadud investeeringud ja käesoleva seaduse § 20 lõike 3 alusel liitumistasude eest tehtud investeeringud;
- 5) põhjendatud tulukus vee-ettevõtja investeeritud kapitalilt.

ÜVVKS § 58 lg 1 kohaselt tuleb Konkurentsiametil kontrollida, et taotletud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hind ning põhiteenustega seotud teenuste hinnad sisaldaksid üksnes § 50 lg 1 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust ning tagaksid vee-ettevõtja järjepidevuse ning nõuetekohase teenuse osutamise.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 tulenevalt on Konkurentsiametil õigus määrata kaalutusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. HMS § 5 lg 1 tulenevalt on Konkurentsiamet välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormi (edaspidi Küsimustik) *Exceli* tabeli kujul: „Lihtsustatud küsimustik“¹. Küsimustik on välja töötatud konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 18¹ ja ÜVVKS-st lähtuvalt ning täidetult sisaldavad andmeid, mis vastavalt ÜVVKS § 58 lg 1 võimaldavad Konkurentsiametil kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 50 lg 1 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust ning tagaksid vee-ettevõtja järjepidevuse ning nõuetekohase teenuse osutamise. Küsimustiku täitmisel on võimalik juhinduda Konkurentsiameti poolt välja töötatud ja koduleheküljel avaldatud „Hinnataotluse esitamise juhendist“².

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendmaterjali „Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna arvutamise soovituslik metoodika“ (edaspidi Metoodika) ning avaldas selle oma koduleheküljel³. Metoodika on hinnaotsuse tegemisel halduseeskirjana Konkurentsiametile abistavaks vahendiks. Metoodika eesmärk on sõnastada metoodilised alused, millest lähtuda ÜVVKS alusel pandud hinnaregulaatori ülesannete täitmisel. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena. Metoodikat kohaldades järgitakse võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet.

ÜVVKS § 58 lg 5 kohaselt peab vee-ettevõtja hinnataotluse menetluse protsessis lubama Konkurentsiametil kontrollida raamatupidamist, põhjendama ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna kujundamise aluseid ning andma oma majandustegevuse kohta selgitusi.

ÜVVKS § 58 lg 7 kohaselt on Konkurentsiametil õigus nõuda vee-ettevõtjalt ja vee-ettevõtjaga seotud füüsiliselt või juriidiliselt isikult ning selle esindajalt, samuti riigiasutustelt ja selle ametiisikult lisaandmeid, kui hinnaotsuse tegemiseks vajalikud andmed ei ole avalikult kättesaadavad. Konkurentsiametil on käesolevas lõikes kirjeldatud õigus ka kohaliku

¹ Küsimustik avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel:

<https://www.konkurentsiamet.ee/elektter-gaas-soojus-ja-vesi/vesi/hindade-kooskolastamine#veeteenuse-hindade-k>

² Hinnataotluse esitamise juhend avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel:

<https://www.konkurentsiamet.ee/elektter-gaas-soojus-ja-vesi/vesi/hindade-kooskolastamine#veeteenuse-hindade-k>

³ Metoodika on avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel:

<https://www.konkurentsiamet.ee/elektter-gaas-soojus-ja-vesi/vesi/hindade-kooskolastamine#veeteenuse-hindade-k>

Metoodikat rakendatakse veeteenuse hinnaotsuse tegemisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi Konkurentsiameti regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hinnaotsuse tegemisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks.

Käesoleva otsuse koostamise hetkel kehtiv Metoodika on kinnitatud Konkurentsiameti peadirektori 10.05.2024 käskkirjaga nr 1-2/2024-016.

omavalitsuse üksuse ja selle ametiisiku suhtes.

ÜVVKS § 58 lg 3 kohaselt teeb Konkurentsiamet hinnaotsuse 30 päeva jooksul **nõuetekohase taotluse saamisest arvates**. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemisel võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 90 päevani, teatades sellest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja lõppemist.

ÜVVKS § 58 lg 9 kohaselt peatub hinnataotluse menetlemise tähtaeg, kui Konkurentsiametile ei ole esitatud tema nõutud teavet, mida on vaja hinna kehtestamiseks.

2. Menetlusosaline

LVSA on kantud äriregistrisse 22.04.2015 registrikoodiga 90013070, asukohaks on Puistee tn 14, Luunja alevik, Luunja vald, Tartu maakond. LVSA majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

Äriregistri andmetel on LVSA põhitegevusalaks maastiku hooldus ja korrashoid ning lisategevusalaks sõitjate muu maismaavedu, killustiku tootmine, hoonehalduse abitegevused ning kruusa- ja liivakarjääride tegevus, savi ja kaoliini kaevandamine.

3. Menetluse käik

03.10.2024 registreeriti Konkurentsiametis LVSA Hinnataotlus koos selle aluseks oleva dokumentatsiooniga.

ÜVVKS § 58 lg 3 tulenevalt teeb Konkurentsiamet hinnaotsuse pärast nõuetekohase taotluse saamist. HMS § 35 lg 4 mõttest lähtuvalt on tähtaja kulgemise arvutamisel määravaks dokumendi registreerimise hetk ehk nõuetekohase taotluse registreerimise päev. HMS § 33 lg 2 alusel algab tähtaeg järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, mis on määravaks tähtaja kulgemisel. Seega ÜVVKS § 58 lg 3, HMS § 33 lg 2 ja HMS 35 lg 4 koosmõjust tulenevalt algab Hinnataotluse menetlemise tähtaja kulgemine nõuetekohase taotluse registreerimisele järgnevast päevast ehk LVSA puhul alates **04.10.2024**.

07.10.2024 saatis Konkurentsiamet LVSA-le e-kirjaga küsimused Hinnataotluse menetlemiseks vajalike selgituste ja lisaandmete saamiseks, millele LVSA esitas selgitused 07.10.2024.

09.10.2024 esitas LVSA korrigeeritud Hinnataotluse.

09.10.2024 saatis Konkurentsiamet Luunja Vallavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks LVSA Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 58 lg 8 sätetatele.

15.10.2024 soovis amet LVSA-lt täpsustusi abonentide osas ning esitas LVSA-le selgitused järelevalvetasu osas.

15.10.2024 esitas LVSA digitaalselt allkirjastatud Hinnataotluse.

16.10.2024 Luunja Vallavalitsuselt saabunud vastuste kohaselt on LVSA Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses kohaliku omavalitsuste poolt kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga.

24.10.2024 korrigeeris LVSA reoveeteenuse sisseostukogust ning esitas digitaalselt allkirjastatud Hinnataotluse.

ÜVVKS § 58 lg 9 tulenevalt peatus Hinnataotluse menetlemise tähtaeg perioodil 08.10.2024 – 16.10.2024 (kokku 9 päeva), kuna puudusid Hinnataotluse menetlemiseks vajalikud selgitused ja lisaandmed ja kohaliku omavalitsuse arvamus Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevargi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

Konkurentsiameti koduleheküljel avalikustatud „Hinnataotluse esitamise juhendi“⁴ p 4.1 näeb ette, et kui ettevõtja esitab veeteenuse hinna kooskõlastamiseks II poolaastal (01.07.–31.12), täidetakse Küsimustiku veerg „majandusaasta 3“ jooksva majandusaasta andmetega ning hinnataotlust menetletakse järgneva aasta andmete alusel. Tulenevalt asjaolust, et LVSA esitas Hinnataotluse 03.10.2024 ehk 2024.a II poolaastal, teostas Konkurentsiamet veeteenuse hinna analüüsi **2025.a 12 kuu andmete ehk regulatsiooniperioodi andmete alusel**.

Regulatsiooniperiood on 12-kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks veeteenuse hinna arvutamisel (Metoodika punkt 1.17). 12-kuuline periood on võetud hindade arvutamise aluseks selleks, et Konkurentsiametil oleks võimalik kontrollida ettevõtte poolt esitatud andmete õigsust (Konkurentsiametil on võimalik kontrollida Äriregistri teabesüsteemist⁵ ettevõtja majandusaasta aruandeid, s.t 12 kuu andmeid ning hinnata selle põhjal muuhulgas vee-ettevõtja poolt koostatud prognooside ning seeläbi ka veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate kulude, kapitalikulu ja tulukuse õigsust). 12-kuuline periood **ei tähenda samas** aga seda, et veeteenuse hinnad **peaksid kehtima 12 kuud**. 12 kuu prognoositavad kulud on hinna arvutamise aluseks. Kui ettevõtja leiab, et hinnaotsuse aluseks olnud kulud, kapitalikulu ja tulukus ei taga enam ÜVVKS § 50 lg 1 loetletut, siis võib ta esitada taotluse uue hinnaotsuse tegemiseks järgneva 12 kuu andmete alusel.

24.10.2024 esitatud Hinnataotluse andmete kohaselt kujuneb LVSA veeteenuse hind alljärgnevas tabelis (vt Tabel 1) kajastatud tegevuskulude, kulumi, tulukuse ja müügikoguste alusel.

Tabel 1 LVSA veeteenuse hinna komponendid

rida	Hinna komponendid	ühik	2025
1	Tegevuskulud (rida 2 + rida 6)	€	37 762
2	Muutuvkulud	€	29 889
3	Teiselt vee-ettevõtjalt ostetav võetud joogivee kulu	€	5 947
4	Teiselt vee-ettevõtjalt ostetav reoveeteenuse kulu	€	23 101
5	Elektrienergia kulu	€	841
6	Muud tegevuskulud	€	7 873
7	Kapitalikulu	€	11 858
8	Tulukus	€	5 254
9	Lubatud müügitulu	€	54 874
11	Järelevalvetasu ⁶ (lubatud müügitulu × 0,2%)	€	110
12	Müügitulu koos järelevalvetasuga	€	54 984
13	Võetud joogivee müügikogus	m ³	7 244
14	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus	m ³	7 244
15	Müügikogus kokku	m³	14 487
16	Keskmine veeteenuse hind (rida 12 / rida 15)	€/m ³	3,80

⁴ <https://www.konkurentsiamet.ee/elektter-gaas-soojus-ja-vesi/vesi/hindade-kooskolastamine>

⁵ <https://ariregister.rik.ee/>

⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/130122021012>; Konkurentsiseaduse peatükk 7¹, järelevalvetasu määr vastavalt KonkS § 53² lg 1

Konkurentsiamet teostab analüüsi LVSA ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenuse kõikide taotletud tasude (tasu võetud joogivee eest, tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest) aluseks olevatele summaarsetele hinna komponentidele: tegevuskuludele, kulumile, tulukusele (vt 24.10.2024 esitatud Hinnataotluse andmete kohaselt kujuneb LVSA veeteenuse hind alljärgnevas tabelis (vt Tabel 1) kajastatud tegevuskulude, kulumi, tulukuse ja müügikoguste alusel.

Tabel 1 read 1, 7 ja 8) ja müügikogustele (vt 24.10.2024 esitatud Hinnataotluse andmete kohaselt kujuneb LVSA veeteenuse hind alljärgnevas tabelis (vt Tabel 1) kajastatud tegevuskulude, kulumi, tulukuse ja müügikoguste alusel.

Tabel 1 read 13, 14 ja 15). **Konkurentsiamet on seisukohal, et LVSA poolt taotletud veeteenuse hind on põhjendatud üksnes juhul, kui selle kujunemise alused vastavad ÜVVKS §-s 50 toodud nõuetele.**

Alljärgnevalt esitab Konkurentsiamet seisukohad LVSA poolt taotletud veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevate kulude kohta hinnakomponentide lõikes võttes arvesse ettevõtja poolt esitatud andmeid ja menetluse käigus saadud selgitusi.

4. Taotleja üldiseloostus

LVSA osutab veeteenust Luunja vallas Veibri külas Kaare teel, kus LVSA on vee- ja kanalisatsioonirajatiste haldaja⁷. Hallata olevate süsteemide kaudu osutab LVSA ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenust 62-le abonendile ehk kindlasti rohkem kui 50 inimesele.

Luunja Vallavolikogu 29.09.2016 otsusega nr 69 on Veibri külas vee-ettevõtjaks määratud AS Tartu Veevärk. AS Tartu Veevärk keeldub Veibri külas Kaare teel teenust osutamast ning ÜVK rajatise üle võtmast kuna vee- ja kanalisatsioonitrassid on väga kehvast seisus⁸.

ÜVVKS § 28 sätestab, et kui isik ei ole määratud vee-ettevõtjaks ÜVVKS §-s 24 sätestatud alustel, kuid tema tegevus vastab § 10 lõikes 1 sätestatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse määratlusele⁹ ning tema omandis või valduses olev veevärk või kanalisatsioon vastab § 3 lõigetes 1 ja 2 esitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni määratlusele¹⁰, kohalduvad selle isiku suhtes kõik ÜVVKS-s vee-ettevõtja kohta sätestatud nõuded ja kohustused.

Eeltoodust tulenevalt ja ka Luunja Vallavalitsuse 02.02.2024 kirja nr 4-3/87-3 kohaselt vastab LVSA ÜVVKS-is § 28 kohaselt vee-ettevõtja tunnustele ning peab seetõttu taotlema

⁷ Vee- ja kanalisatsioonitorustikud lasid kohalikud elanikud kunagi oma rahadega ise ehitada. Kuna torustike seisukord halvenes ja elanikud ei soovinud neid oma rahadega rekonstrueerida, siis andsid kohalikud elanikud torustikud Luunja vallale, kes määras LVSA nende haldajaks.

⁸ Luunja valla ÜVK arendamise kava punktist 5.3.1 nähtub, et: „*Veibri küla Kaare tn on ette nähtud rekonstrueerida halvas seisukorras veetorustikud ning kinnistu-ühendused liitumispunktini. Veibri küla Kaare tn on ette nähtud rekonstrueerida halvas seisukorras kanalisatsioonitorustikud ning kinnistu-ühendused liitumispunktini.*“

⁹ ÜVVKS § 10 lg 1 kohaselt on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenus tarbija joogiveega varustamine kuni liitumispunktini ning liitumispunktist tarbija reo- või sademevee vastuvõtmine ja vajaduse korral puhastamine.

¹⁰ ÜVVKS § 3 lg 1: Ühisveevärk ja -kanalisatsioon on ehitiste ja seadmete süsteem, mille kaudu varustatakse tarbijaid joogiveega ja juhitakse ära ning puhastatakse reo- ja sademevett ning mille projekteeritud jõudlus on vähemalt kümme kuupmeetrit ööpäevas ja mis teenindab vähemalt 50 inimest. Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonina käsitatakse ühisveevärki või ühiskanalisatsiooni eraldi või mõlemat koos.

ÜVVKS § 3 lg 2: Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonina käsitatakse ka ehitiste ja seadmete süsteemi, mille projekteeritud jõudlus on alla kümme kuupmeetri ööpäevas või mis teenindab alla 50 inimese ja mille kohaliku omavalitsuse üksus on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga määranud ühisveevärgiks ja -kanalisatsiooniks.

veeteenuse hinda Konkurentsiametilt.

LVSA ostab Kaare tee jaoks joogivett sisse AS-ilt Tartu Veevärk ning piirkonna reovesi suunatakse puhastamiseks AS-ile Tartu Veevärk.

LVSA planeerib 2025.a-l teostada ulatuslikud torustike rekonstrueerimistööd ning rekonstrueerimiste järgselt antakse kokkuleppe¹¹ kohaselt renoveeritud torustikud üle AS-ile Tartu Veevärk. Luunja Valla omandusse ja hooldada jäävad ainult piirkonna sademevee süsteemid. LVSA lõpetab veeteenuse vahendamise elanikele, lepingud antakse üle ning AS Tartu Veevärk hakkab elanikega otse arveldama oma hinnakirja kohaselt.

LVSA taotleb Hinnataotlusega alljärgnevaid veeteenuse hindasid:

Tasu võetud joogivee eest	2,02 €/m³
Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	5,57 €/m³

ÜVVKS § 56¹² kohaselt võib vee-ettevõtja lisaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnale võtta piirväärtusi ületava reostuse eest tasu, kui ohtlike ainete või muude saastenaõtjate sisaldus ärajuhitavas reo- või sademevees ületab vee-ettevõtja ja tarbija vahel sõlmitud liitumis- või teenuslepinguga kehtestatud piirväärtusi. **Piirväärtusi ületava reovee tasu ei määra Konkurentsiamet.** ÜVVKS § 34 lg 2 p 3 kohaselt kinnitab ühiskanaliseerimise juhitava reo- ja sademevee saastenaõtjate piirväärtused kohaliku omavalitsuse volikogu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas. ÜVVKS § 36 lg 2 kohaselt kehtestab ühiskanaliseerimise juhivate ohtlike ainete nimekirja ja nende sisalduse piirväärtused valdkonna eest vastutav minister määrusega. Juhul, kui vee-ettevõtja ja tarbija ei ole saastenaõtjate piirnormides liitumis- või teenuslepingus kokku leppinud, kehtivad ühiskanaliseerimise juhitava reo- ja sademevee saastenaõtjate piirväärtused vastavalt ÜVVKS § 34 lg 2 p 3 ja ÜVVKS § 36 lg 2 sätestatule. ÜVVKS § 33 lg 2 kohaselt on vee-ettevõtja kohustatud vastu võtma reovett, mille saastenaõtjad ei ületa ÜVVKS § 34 lg 2 p 3 ning § 36 lg 2 alusel kehtestatud piirväärtusi.

Luunja Vallavolikogu on 25.08.2016 määruses nr 59 „Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri vee-ettevõtja AS Tartu Veevärk tegevuspiirkonnas“¹³ kinnitanud ühiskanaliseerimise juhitava reovee reostusnäitajate piirväärtused, mis on järgmised (vt **Tõrge! Ei leia viiteallikat.**):

Tabel 2 Luunja valla reostusnäitajate piirväärtused

Reostusnäitaja	Mõõtühik	I	II	III	Piirväärtus
BHT ₇	mg/l	kuni 290	291-750	751-1400	1400
hõljuvaine	mg/l	kuni 300	301-720	721-1300	1300
P _{üld}	mg/l	kuni 4,9	5-15	16-30	30
N _{üld}	mg/l	kuni 25	26-75	76-90	90
KHT	mg/l	kuni 500	501-1500	1501-2500	2500
Ph	mg/l	6-9	6-9	6-9	6-9
naftasaadused	mg/l	kuni 0,29	0,3-1,0	1,1-5	5

¹¹ Otsuse koostamise hetkel on kokkuleppe vaid suuline, LVSA ootab AS-lt Tartu Veevärk kokkuleppele allkirja.

¹² ÜVVKS § 56 kohaselt võib **lisaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnale** vee-ettevõtja võtta piirväärtusi ületava reovee eest tasu. Ülenormatiivse reostuse tasu ei määra Konkurentsiamet, kuna nimetatud tasu näol on tegemist vee-ettevõtja kliendile esitatava **rahalise nõudega**. ÜVVKS seletuskirja kohaselt on piirnormi ületava reostuse tasu ühekordne lepingurikkumise tasu, mille suurus ei ole sõltuvuses vee-ettevõtjale tekitatud kahjuga, vaid on pigem distsiplineeriva iseloomuga, et tagada lepingutingimuste täitmine. Lepingutasu rikkumise tasu suuruse saab kindlaks määrata vaid vee-ettevõtja ise, mistõttu ülenormatiivse reostuse tasu ei määra Konkurentsiamet.

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/408052014001>

BHT₇ - orgaanilised ained (v.a ühealuselised fenoolid ning v.a nafta, naftasaadused, mineraalõli ning tahke kütuse ja muu orgaanilise aine termilise töötlemise vedelsaadused) ümberarvestatuna nende lagundamise biokeemiliseks hapnikutarbeks seitsme ööpäeva jooksul.

Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja kohaselt (vt Tabel 2) kehtib Konkurentsiameti määratud veeteenuse hind Luunja vallas klientidele, kelle poolt ühiskanalisatsiooni juhitava reovee reostusnäitajate kontsentratsioonid ei ületa tabelis 2 kajastatud piirväärtusi (vt Tabel 2 veerg „Piirväärtus“). Maksimaalset reoainete sisaldust ületava reovee puhastamine on käsitletav muu tegevusena.

Konkurentsiamet koostas ettevõtja poolt esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 3) LVSA tegevuspiirkonda iseloomustavatest veeteenuse osutamisega seotud üldistest näitajatest aastatel 2021-2025.

Tabel 3 Veeteenuse üldised näitajad

rida	Näitaja	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
1	Võetud joogivee teenuse abonendid	tk	62	62	62	62	64
2	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse abonendid	tk	62	62	62	62	64
3	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
4	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
5	Reovee mõõdukaevude arv	tk	1	1	1	1	1
6	Reoveepumplate arv	tk	1	1	1	1	1

5. Müügiogused ja veekadu

5.1. Müügiogused

Müügiogusele hinnangu andmine on oluline, kuna veeteenuse hind saadakse vastava veeteenuse lubatud müügitulu jagamisel müügiogusega. Mida väiksem on müügiogus, seda suuremaks kujuneb veeteenuse hind.

Kaalutlustes, kas ettevõtja poolt esitatud ning veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevad müügiogused on põhjendatud, tugineb Konkurentsiamet ÜVVKS § 50 lg 2, mille kohaselt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna arvutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügiogus ning prognoositavad muutused tarbimises ning vajaduse korral tehakse müügioguse leidmiseks analüüs. Lisaks tugineb Konkurentsiamet Metoodika punktis 4 kirjeldatud hindamispõhimõtetele.

5.1.1. Võetud joogivee müügiogus

LVSA Hinnataotluses prognoositud võetud joogivee müügiogus 7244 m³

LVSA on prognoosinud 2025.a-ks võetud joogivee teenuse müügioguseks 7244 m³.

Konkurentsiameti seisukoht võetud joogivee müügioguse 7244 m³ kohta

Metoodika punktist 4.1 tulenevalt analüüsib Konkurentsiamet LVSA veeteenuse müügioguste ajaloolisi tegelikke näitajaid. Konkurentsiamet koostas tabeli (vt Tabel 4) ettevõtja poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud võetud joogivee teenuse müügiogused ning abonentide arvud aastatel 2021 – 2023 ja prognoosid 2024.a ja 2025.a-ks.

Tabel 4 Võetud joogivee müügikogus

rida	Võetud joogivee müügikogus	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
1	Võetud joogivee müügikogus	m ³	7293	6605	7154	7017	7244
2	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		-9,4	8,3	-1,9	3,2
3	Veevarustuse teenuse abonentide arv	tk	62	62	62	62	64
4	Müügikogus abonendi kohta (rida 1 / rida 3)	m ³ /aastas	117,6	106,5	115,4	113,2	113,2

ÜVVKS § 50 lg 2 sätestab, et ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinna arvutamisel võetakse aluseks viimase kolme kalendriaasta aritmeetiline keskmine müügikogus ning prognoositavad muutused tarbimises (vt ka Metoodika punkt 4.1 näide 3).

LVSA viimase kolme aasta (2021-2023) keskmine võetud joogivee müügikogus oli 7017 m³ [(7293 + 6605 + 7154) / 3 = 7017], mis on madalam LVSA müügikoguse prognoosist 7244 m³ 2025.a-ks (vt Tabel 4 rida 1 veerud 2021-2025).

Võetud joogivee teenuse abonentide arv on kuni aastani 2024 olnud 62 tk, millele LVSA prognoosib 2025.a-l kahe kliendi lisandumist ehk abonentide arvuks 64 tk. Klientide arv saab kasvada, sest piirkonnas on kinnistuid, millele on rajatud liitumisvõimalus ja kuhu hooneid ehitatakse.

Kuna LVSA on võetud joogivee teenust tarbivate abonentide arvu prognoosimisel võtnud arvesse seniseid tegelikke tarbijaid (62 tk) ja arenduses olevaid kinnistuid (2 tk), siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks 2025.a võetud joogivee teenuse abonentide arvu 64 tk.

Võetud joogivee müügikogus abonendi kohta oli 2021.a-l 117,6 m³, 2022.a-l 106,5 m³ ja 2023.a-l 115,4 m³ (vt Tabel 4 rida 4 veerud 2021-2023). Aastate 2021-2023 keskmine joogivee tarbimine abonendi kohta oli 113,2 m³ [(117,6 + 106,5 + 115,4) / 3 = 113,2], mis on võrdne 2025.a-ks prognoositava kogusega 113,2 m³ abonendi kohta.

Arvestades, et LVSA on prognoosinud 2025.a võetud joogivee müügikoguse kõrgemaks eelneva kolme aasta (2021-2023) keskmisest müügikogusest ning ühe abonendi keskmine müügikogus on prognoositud aastate 2021-2023 keskmise tarbimisega samale tasemele, saab Konkurentsiamet pidada põhjendatuks LVSA võetud joogivee müügikoguse prognoosi 7244 m³.

5.1.2. Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus

LVSA Hinnataotluses prognoositud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus 7244 m³

LVSA on prognoosinud 2025.a-ks reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguseks 7244 m³.

Konkurentsiameti seisukoht reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguse 7244 m³ kohta

Metoodika punktist 4.1 tulenevalt analüüsib Konkurentsiamet LVSA veeteenuse müügikoguste ajaloolisi tegelikke näitajaid. Konkurentsiamet koostas tabeli (vt Tabel 5) ettevõtja poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse (edaspidi ka reoveeteenuse) müügikogused ning abonentide arvud aastatel 2021 – 2023 ning prognoosid 2024.a ja 2025.a-ks.

Tabel 5 Reoveeteenuse müügikogus

rida	Reoveeteenuse müügikogus	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
1	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus	m ³	7293	6605	7154	7017	7244
2	Muutus võrreldes eelmise aastaga	%		-9,4	8,3	-1,9	3,2
3	Reoveeteenuse abonentide arv	tk	62	62	62	62	64
4	Müügikogus abonendi kohta (rida 1 / rida 3)	m ³ /aastas	117,6	106,5	115,4	113,2	113,2

Kuna kõik võetud joogivee teenuse tarbijad on ka reoveeteenuse tarbijad ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikogus on eeskirja kohaselt võrdne võetud joogivee kogusega¹⁴, siis Konkurentsiamet peab vastavalt otsuse punktis 5.1.1 toodule põhjendatuks LVSA reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse müügikoguse prognoosi 7244 m³.

5.2. Veekadu ja omatarbevesi

Veekadu iseloomustab muuhulgas ka veetorustiku tehnilist seisundit. Sellesse kategooriasse kuuluvad veeleked ja veemõõtjate ebatäpsusest tulenevad vahed. Olulise tähtsusega veekao tekkimisel on ehitatud torustiku vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

Omatarbevee hulka loeb Konkurentsiamet võetud vee kogust, mida kasutatakse vee-ettevõtja poolt kaasnevate hooldustööde läbiviimisel, samuti plaanilisi ja mitteplaanilisi veevõtte ühisveevärgist, mis on mõõdetavad ja mida ei lülitata veekao hulka. Omatarbevee kogust ei arvestata müüdud vee koguse hulka.

Veekaole hinnangu andmine on oluline, sest see mõjutab:

- 1) elektrienergia kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem kulub elektrienergiat vee pumpamiseks ja joogivee puhastamiseks);
- 2) kemikaalide kulu (mida väiksem on veekadu, seda väiksem on kemikaalide kulu, juhul kui vee töötlemisel kemikaale kasutatakse);
- 3) keskkonnatasude kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem tuleb maksta vee erikasutusõiguse tasu).

Olulise tähtsusega veekao tekkimisel on ehitatud torustiku vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

LVSA esitatud andmete kohaselt ei ole aastatel 2021-2023 kasutatud omatarbevett ega tekkinud veekadu. LVSA ei prognoosi omatarbevee kasutust ja veekadu ka regulatsiooniperioodiks.

Hinnataotluses esitatud andmetele tuginedes, peab Konkurentsiamet põhjendatuks omatarbevee kasutuse ja veekao puudumist regulatsiooniperioodil.

6. Veeteenuse hinda lülitatavad tegevuskulud

ÜVVKS § 50 lg 1 ning sellega kooskõlas oleva Metoodika järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil, mille moodustavad veeteenuse tegevuskulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukus. ÜVVKS § 52 lg 1 kohaselt peavad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda arvatavad kulud olema põhjendatud, lähtuma tõhususest ning võimaldama vee-ettevõtjal täita seaduses sätestatud ülesandeid. ÜVVKS § 52 lg 3 alusel ei arvata ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda järgmiseid kulusid:

¹⁴ Luunja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja § 14 lg 1 kohaselt loetakse ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kogus võrdseks tarbitud vee kogusega kui ei ole eraldi paigaldatud reovee arvestit.

- 1) ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlus, kingitused ja annetused;
- 3) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenusega mitteseotud kulud;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahvid ning muud rahalised kohustused, mis on tingitud ettevõtja kohustuse rikkumisest;
- 5) finantskulud;
- 6) dividendide tulumaksu kulu;
- 7) muud kulud, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

Metoodikast lähtuvalt jagunevad tegevuskulud:

- 1) muutuvkulud ehk kulud, mis sõltuvad olulises osas müügikoguse muutumisest (näiteks vee erikasutusõiguse tasu, saastetasu, teiselt vee-ettevõtjalt ostetud veeteenuse kulu, elektri kulu jms);
- 2) muud tegevuskulud ehk kulud, mis ei sisalda muutuv- ja finantskulusid ning põhivara kulumit.

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Hinnataotluses esitatud tegevuskulude kohta.

6.1. Muutuvkulud

Metoodika punkti 5 kohaselt on muutuvkulud olulises osas sõltuvad müügikoguse muutumisest. Muutuvkulud võivad sisaldada mittekontrollitavatel tasudel põhinevaid kulusid (edaspidi mittekontrollitavad kulud).

Mittekontrollitavad kulud ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad ettevõtja-välistest teguritest (eelkõige seadusandlusest). Mittekontrollitaval tasul/ tasumääral põhinevad tegevuskuludest näiteks vee erikasutusõiguse tasu (vee erikasutusõiguse tasumäär), saastetasu (keskkonda heidetavate saasteainete tasumäärad) ja teiselt vee-ettevõtjalt ostetava teenuse tasu ning osaliselt ka elektrienergia kulu (elektrienergia hinnas sisalduv võrgutasu, taastuenergia tasu ja elektriaktsiisi hinnakomponent).

Metoodika punktide 5.1-5.4 kohaselt lülitatakse täielikult veeteenuse hinda mittekontrollitavad tasud/tasumäärad, kuid ettevõtja peab põhjendama vastavate määrade, tasudega maksustatavaid koguseid (nt ammutatava vee kogused, saastekogused, elektrienergia tarbimine jm).

LVSA-l on muutuvkuludeks teiselt vee-ettevõtjalt ostetava teenuse kulu ja elektrienergia kulu.

LVSA Hinnataotluses prognoositud muutuvkulud 29 889 €

LVSA on Hinnataotluses prognoosinud veeteenuse hinda lülitatavaks teiselt vee-ettevõtjalt ostetava teenuse kuluks 29 048 € (millest ostetud joogivee teenus 5947 € ning reoveeteenuse ostukulu 23 101 €) ja elektrienergia kuluks 841 € ehk muutuvkuludeks kokku 29 889 €.

Konkurentsiameti seisukoht muutuvkulude kohta

Järgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu LVSA poolt prognoositud muutuvkuludele kulukomponentide lõikes.

6.1.1. Võetud joogivee ostukulu

LVSA ostab võetud joogivett sisse AS-ilt Tartu veevärk.

LVSA Hinnataotluses prognoositud võetud joogivee ostukulu 5947 €

Hinnataotluse kohaselt soovib LVSA võetud joogivee teenuse hinda lülitada võetud joogivee ostukulu summas 5947 €.

Konkurentsiameti seisukoht võetud joogivee sisseostukulu 5947 € kohta

LVSA poolt Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt kujuneb teiselt vee-ettevõtjalt regulatsiooniperioodil ostetava võetud joogivee ostukulu koguste ja hindade alusel alljärgnevalt (vt Tabel 6).

Tabel 6 Võetud joogivee ostukulu

rida	AS-ilt Tartu Veevärk ostetud veevarustuse teenus	ühik	2025
1	Ostetud teenus	m ³	7244
2	Võetud joogivee müügi kogus	m ³	7244
3	Tasu võetud joogivee eest	€/m ³	0,821
4	Kulu AS-ilt Tartu Veevärk ostetava joogivee eest	€	5947

Kuna LVSA tegevuspiirkonnas ei ole veekadu ning ei kasutata omatarbevett, siis ostetakse võetud joogivett sisse samas koguses võetud joogivee müügi kogusega (vt Tabel 6 read 1 ja 2). Otsuse punktis 5.1.1 pidas Konkurentsiamet põhjendatuks võetud joogivee müügi koguse 7244 m³ ning seega saab amet põhjendatuks pidada ka võetud joogivee ostukoguse 7244 m³.

Konkurentsiamet määras 05.08.2022 otsusega nr 9-3/2022-022 AS Tartu Veevärk võetud joogivee teenuse tasuks 0,821 €/m³.

LVSA on regulatsiooniperioodil ostetava joogivee teenuse kulu arvutamisel kasutanud eelnevalt nimetatud Konkurentsiameti poolt määratud hinda 0,821 €/m³, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks.

Eelnevalt põhjendatuks peetud AS-ilt Tartu Veevärk ostetava teenuse koguse 7244 m³ ja teenuse hinna 0,821 €/m³ alusel kujuneb põhjendatud AS-ilt Tartu Veevärk ostetava joogivee teenuse kuluks 5947 € ($7244 \times 0,821 = 5947$), mis on ÜVVKS § 50 lg 1 p 1 tulenevalt põhjendatud lülitada võetud joogivee teenuse hinda.

6.1.2. Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse ostukulu

LVSA ise reovett ei puhasta ja juhib kogu tegevuspiirkonna klientidelt ühiskanaliseerimise suunatud reovee puhastamiseks AS-ile Tartu Veevärk.

LVSA Hinnataotluses prognoositud reovee teenuse ostukulu 23 101 €

Hinnataotluse kohaselt soovib LVSA reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinda lülitada reoveeteenuse ostukulu summas 23 101 €.

Konkurentsiameti seisukoht reoveeteenuse ostukulu 23 101 € kohta

LVSA poolt Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt kujuneb teiselt vee-ettevõtjalt regulatsiooniperioodil ostetava reoveeteenuse ostukulu koguste ja hindade alusel alljärgnevalt (vt Tabel 7).

Tabel 7 Reoveeteenuse ostukulu

rida	Reoveeteenuse ostmine	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
1	AS-ilt Tartu Veevärk ostetav reoveeteenuse kogus	m ³	18 568	16 215	19 613	18 132	18 305
2	sh reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi kogus	m ³	7293	6605	7154	7017	7244

3	sh liigvesi ehk infiltreerunud vee kogus	m ³	11 275	9610	12 459	11 115	11 061
4	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise hind	€/m ³					1,262
5	AS-ilt Tartu Veevärk ostetava reoveeteenuse kulu	€					23 101

Tabelist 7 nähtub, et LVSA prognoosib regulatsiooniperioodil teiselt vee-ettevõtjalt ostetavaks reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse koguseks 18 305 m³ (vt Tabel 7 rida 1), mis ületab oluliselt ($18\,305 - 7244 = 11\,061$) LVSA poolt prognoositud reovee teenuse müügikogust (7244 m³), mille Konkurentsiamet luges põhjendatuks otsuse punktis 5.1.2.

LVSA tegevuspiirkonnas on reoveetorustik väga halvas seisukorras ning torustikku imbub olulisel määral liigvett (infiltatsioon), mis suurendab AS-ile Tartu Veevärk suunatavat reovee kogust. Kuna kogu torustikus olev reovesi suunatakse ka puhastisse, siis on põhjendatud ka antud reovee eest maksta täies ulatuses. 2025.a lõpuks, kui valmivad uued torustikud, peaks probleem lahenema ning veeteenuse tarbijatega hakkab otse arveldama AS Tartu Veevärk ise. Seniks aga peab LVSA AS-le Tartu Veevärk tasuma reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest torustiku kaudu puhastile jõudva kogu koguse (sh liigvesi) eest.

2025.a liigvee kogus 11 061 m³ on võrdne aastate 2022-2024 keskmise kogusega $[(9610+12\,459+11\,115^{15})/3=11\,061]$, mida amet peab põhjendatuks. Lisades liigvee kogusele 11 061 m³ otsuse punktis 5.1.2 põhjendatuks peetud reoveeteenuse müügikoguse 7244 m³, kujuneb reoveeteenuse ostukoguseks 18 305 m³ ($11\,061+7244=18\,305$).

Eeltoodust tulenevalt saab Konkurentsiamet põhjendatuks pidada LVSA AS-ilt Tartu Veevärk ostetava reovee ärajuhtimise ja puhastamise koguse 18 305 m³.

Konkurentsiamet määras 05.08.2022 otsusega nr 9-3/2022-022 AS Tartu Veevärk reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse tasuks 1,262 €/m³.

LVSA on regulatsiooniperioodil ostetava reoveeteenuse kulu arvutamisel kasutanud eelnevalt nimetatud Konkurentsiameti poolt määratud hinda 1,262 €/m³, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks.

Eelnevalt põhjendatuks peetud AS-lt Tartu Veevärk ostetava teenuse koguse 18 305 m³ ja teenuse hinna 1,262 €/m³ alusel kujuneb põhjendatud AS-lt Tartu Veevärk ostetava reoveeteenuse kuluks 23 101 € ($18\,305 \times 1,262 = 23\,101$), mis on ÜVVKS § 50 lg 1 p 1 tulenevalt põhjendatud lülitada reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinda.

6.1.3 Elektrienergia kulu

LVSA Hinnataotluses prognoositud veeteenuse elektrienergia kulu 841 €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib LVSA regulatsiooniperioodil veeteenuse osutamisel tarbitavaks elektrienergia koguseks 5435 kWh ja elektrienergia kuluks 841 €. LVSA kasutab elektrienergiat vaid reoveepumpla käitamiseks ning kogu elektrienergia kulu lülitatakse reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinda.

Konkurentsiameti seisukoht elektrienergia kulu 841 € kohta

Elektrikulu kujuneb elektrikoguse korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ning taastuenergia tasu summaga, mistõttu annab Konkurentsiamet alljärgnevalt kõikidele eelnimetatud elektrikulu arvutamise aluseks olevatele komponentidele hinnangu eraldiseisvalt.

¹⁵ 2024.a liigvee kogus on aastate 2021-2023 keskmine kogus $[(11\,275+9610+12\,459)/3=11\,115]$.

Elektrienergia kogus

LVSA kasutab elektrienergiat vaid reoveepumpla käitamiseks. Konkurentsiamet koostas ettevõtja esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 8) reoveeteenuse osutamisel tarbitud elektrienergia koguste ja kulu kohta.

Tabel 8 Tarbitud elektrienergia kogus ja kulu

rida	Elektrienergia ja kulu	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
1	Elektrienergia tarbimine	kWh	5413	4584	6115	5371	5435
2	AS-ilt Tartu Veevärk ostetav reoveeteenuse kogus	m ³	18 568	16 215	19 613	18 132	18 305
3	Elektri erikulu reovee ostukoguse kohta	kWh/m ³	0,29	0,28	0,31	0,30	0,30
4	Elektri ostukulu	€	483	395	631	503	841
5	<i>keskmise elektri hind</i>	<i>senti/kWh</i>	<i>8,923</i>	<i>8,624</i>	<i>10,321</i>	<i>9,369</i>	<i>15,471</i>

Kuna veeteenusel tarbitav elektrienergia kogus sõltub käideldava vee kogusest, siis hinnangu andmiseks veeteenusega seotud elektrienergia kogusele, arvutas Konkurentsiamet elektrienergia erikulu (elektrienergia kogus jagatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise ostukogusega, vt Tabel 8 rida 3).

Reoveeteenuse elektrienergia erikulu oli aastatel 2021-2023 vahemikus 0,28 kWh/m³ kuni 0,31 kWh/m³. LVSA poolt prognoositud andmete alusel kujuneb 2025.a reoveeteenuse elektrienergia erikuluks 0,30 kWh/m³, mis on võrdne aastate 2021-2023 keskmise erikuluga 0,30 kWh/m³ [(0,29 + 0,28 + 0,31) / 3 = 0,30].

Konkurentsiamet peab põhjendatuks 2025.a reoveeteenuse elektrienergia erikulu 0,30 kWh/m³, kuna see on võrdne eelneva kolme aasta keskmise elektrienergia erikuluga.

Lähtudes Konkurentsiameti poolt käesoleva otsuse punktis 6.1.2 põhjendatuks loetud AS-ilt Tartu Veevärk ostetava reoveeteenuse koguse 18 305 m³ ning käesolevas punktis põhjendatuks loetud elektrienergia erikulu 0,30 kWh/m³ alusel kujuneb põhjendatud reoveeteenuse osutamisel tarbitavaks elektrienergia koguseks 5435 kWh (18 305 × 0,30 = 5435)¹⁶.

Elektrienergia hind

Esitatud Hinnataotluses on LVSA prognoosinud regulatsiooniperioodi elektrienergia hinnaks 8,626 senti/kWh. LVSA on 30.09.2024 sõlminud Elektrum Eesti OÜ-ga elektrienergia ostulepingu nr 3264138494 perioodiks 01.10.2024-30.09.2025. Vastavalt lepingule on elektrienergia hind kogu lepinguperioodil 8,626 senti/kWh (km-ta), millele ei lisandu lisatasusid.

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks elektrienergia hinda 8,626 senti/kWh.

Võrguteenuse hind

LVSA ostab Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt regulatsiooniperioodil elektrienergia võrguteenust Elektrilevi OÜ-lt paketiga Võrk 5. Konkurentsiamet on 28.06.2024 otsusega nr 7-3/2024-033 kooskõlastanud Elektrilevi OÜ võrgutasud. LVSA poolt veeteenusel kasutatava objekti elektritarbimisest ja Konkurentsiameti poolt eelnimetatud otsusega kooskõlastatud võrgutasudest lähtuvalt kujuneb kaalutud keskmiseks võrguteenuse tasuks veeteenusel 5,650

¹⁶ Konkurentsiametile on teada koguste ja erikulu andmed tekstis esitatust suurema täpsusega (kajastatud *Exceli* tabelites). Arvutuse tegemisel lähtub Konkurentsiamet käesolevas punktis kajastatud andmetest täpsematest andmetest, mis tulenevad *Exceli* tabelist (neli kohta peale koma).

senti/kWh.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks veeteenuse elektrikulu arvutamisel Elektrilevi OÜ hinnapaketiile vastava ja Konkurentsiameti otsusega kooskõlastatud võrguteenuse tasude rakendamise tulemusena kujunenud kaalutud keskmist võrguteenuse tasu 5,650 senti/kWh.

Elektriaktsiis ja taastuenergia tasu

Lähtuvalt alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 66 lõikes 12 sätestatust lisandub elektrienergia hinnale elektriaktsiis **0,145 senti/kWh** ning lähtuvalt elektrituruseaduse § 59² lõikest 1 lisandub taastuenergia tasu **1,05 senti/kWh**¹⁷. **LVSA on Hinnataotluses kajastanud antud tasusid vastavalt seaduses ettenähtud määras, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks.**

Elektrienergia kulu

Elektrienergia kulu kokku kujuneb elektrikoguste korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ja taastuenergia tasu summaga.

Eelnevalt põhjendatuks peetud komponentide summana peab Konkurentsiamet põhjendatuks ostetava elektrienergia kaalutud keskmist hinda 15,471 senti/kWh (8,626 + 1,05 + 0,145 + 5,650 = 15,471).

Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud veeteenusel tarbitavast elektrienergia kogusest 5435 kWh ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast 15,471 senti/kWh tulenevalt kujuneb veeteenuse elektrienergia kuluks 841 € ($5435 \times 15,471 / 100 = 841$).

Konkurentsiamet peab ÜVVKS § 50 lg 1 p 1 ja 2 alusel põhjendatuks lülitada reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinda elektrienergia kulu 841 €, kuna see on kujunenud põhjendatuks loetud elektrienergia kogusest ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast lähtuvalt.

6.2. Muud tegevuskulud

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud muud tegevuskulud on ÜVVKS § 52 lg 1 ja ÜVVKS § 50 lg 1 ja 2 alusel põhjendatud, teostab Konkurentsiamet tuginedes Metoodika punktile 6.

Muude tegevuskuludena defineerib Konkurentsiamet vastavalt Metoodika punktile 6.2 kulusid, mis ei sisalda muutuv- ja finantskulusid ning põhivara kulumit ning mida ettevõtja saab mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu. Muud tegevuskulud võivad sisaldada mittekontrollitaval tasul/ tasumääral põhinevaid kulusid (nt maamaks, riigilõivud, raskeveokimaks jm).

Vastavalt Metoodika punktile 6.3 arvestatakse muude tegevuskulude hulka üldjuhul järgmised põhjendatud kulud:

- 1) ettevõtja poolt teostatavad hooldus- ja remondikulud;
- 2) sisse ostetavate tööde ja teenuste kulud;
- 3) transpordikulud;
- 4) infotehnoloogia ja sidekulud;
- 5) tööjõukulud (koos maksudega);
- 6) muud kulud, mis tuleb taotluses loetleda ja põhjendada.

¹⁷ <https://elering.ee/taastuenergia-tasu>

ÜVVKS § 52 lg 2 ja Metoodika p 6.4 kohaselt lähtutakse põhjendatud tegevuskulude hindamisel järgmisest:

- 1) kulude dünaamika ajas ja selle võrdlus tarbijahinnaindeksi¹⁸ (THI) dünaamikaga;
- 2) kulukomponentide põhjendatuse analüüs, sealhulgas eksperdihinnangud;
- 3) vee-ettevõtja kulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlus teiste sarnaste vee-ettevõtjate kuludega.

ÜVVKS § 52 lg 2 sätestatud alustest ja Metoodika p 6.4 tulenevalt kasutab Konkurentsiamet ettevõtja tegevuskulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ja selle võrdlust THI dünaamikaga ning vee-ettevõtja tegevuskulude ja nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemist sarnaste vee-ettevõtjate näitajatega.

ÜVVKS § 52 lg 3 p 1 ja Metoodika p 6.8 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda:

- 1) ebatöenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlus, kingitused ja annetused;
- 3) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenusega mitteseotud kulud;
- 4) õigusaktide alusel ettevõtjale määratud trahvid ning muud rahalised kohustused, mis on tingitud ettevõtja kohustuse rikkumisest;
- 5) finantskulud;
- 6) dividendide tulumaksu kulu;
- 7) muud kulud, mis ei ole vajalikud ettevõtjale seadusega pandud kohustuste täitmiseks.

Eelnevalt on Konkurentsiamet otsuse punktis 6.1 andnud hinnangu muutuvkuludele. Järgnevalt analüüsib Konkurentsiamet muid tegevuskulusid.

LVSA Hinnataotluses prognoositud muud tegevuskulud 7873 €

LVSA on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud veeteenuse hinnas kajastuvateks muudeks tegevuskuludeks kokku 7873 €. Konkurentsiamet koostas ettevõtja esitatud andmete alusel veeteenuse hinda lülitatud muude tegevuskulude kohta tabeli (vt Tabel 9).

Tabel 9 Veeteenuse muud tegevuskulud

rida	Muud tegevuskulud	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
1	Tööjõukulu	€	6300	6300	6500	6500	6500
2	Remondi- ja hoolduskulu	€	2115	430,5	0	1660	529
3	Bürookulu	€	50	50	50	50	60
4	Muud mitmesugused tegevuskulud	€	0	0	1011	2128	784
5	Muud tegevuskulud kokku	€	8465	6781	7561	10 338	7873
6	muutus võrreldes eelmise aastaga	%		-19,9	11,5	36,7	-23,8
7	THI muutus*	%		19,4	9,2	3,8	4,2
8	Võetud joogivee ja reovee puhastamise müügikogus	m ³	14 586	13 210	14 308	14 035	14 487
9	Tegevuskulude erikulu	€/m ³	0,58	0,51	0,53	0,74	0,54

* Statistikaameti¹⁹ andmetel oli THI muutus 2021.a-l 4,6%, 2022.a-l 19,4%, 2023.a-l 9,2%. Rahandusministeeriumi 2024.a suvise majandusprognoosi²⁰ kohaselt on THI muutuseks prognoositud 2024.a-l 3,8% ja 2025.a-ks 4,2%.

¹⁸ THI väljendab üldises majanduskeskkonnas aset leidva kulude kasvu dünaamikat, mis avaldub lõpptulemusena keskmise tarbija ostukorvi hinna muutuses.

¹⁹ Avaldatud https://andmed.stat.ee/et/stat/majandus_hinnad/IA001

²⁰ Avaldatud 27.08.2024: [Rahandusministeeriumi majandusprognoos](#) | [Rahandusministeerium \(fin.ee\)](#)

Konkurentsiameti seisukoht muude tegevuskulude 7873 € kohta

Tabelist 9 nähtub, et LVSA tegelikud muud tegevuskulud 2023.a-l olid summas 7561 €. 2025.a-ks prognoosib LVSA muude tegevuskulude kasvu tasemeni 7873 € ehk kasvu võrreldes 2023.a-ga 4,1% ($7873 / 7561 \times 100 - 100 = 4,1$), mis ei ületa aastate 2024 ja 2025 prognoositavat THI kasvu (vt Tabel 9 rida 7 veerud 2024-2025). Seega on LVSA prognoosinud tegevuskulude muutuse väiksemaks THI muutusest.

Täiendava hinnangu andmiseks muudele tegevuskuludele arvutas Konkurentsiamet muude tegevuskulude erikulu müügikoguse suhtes (muude tegevuskulude summa jagatud võetud joogivee müügikoguse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügikoguse summaga, vt Tabel 9 rida 9). LVSA muude tegevuskulude erikuluks regulatsiooniperioodiks kujuneb Konkurentsiameti poolt käesoleva otsuse punktides 5.1.1 – 5.1.2 põhjendatuks loetud müügikoguste alusel 0,54 €/m³.

Konkurentsiamet võrdles LVSA muude tegevuskulude erikulu teiste võrreldavate vee-ettevõtjate vastava näitajaga. LVSA-ga võrreldavad vee-ettevõtjad on sellised, kelle müügikoguse ja torustike pikkuse suhe jääb LVSA müügikoguse ja torustike pikkuse suhtega **7,2 tuh m³/km** võrreldavas vahemikku **4,3 – 10,1 tuh m³/km** (s.t +/- 40% LVSA müügikoguse ja torustike pikkuse suhtest). Võrdlusest selgus, et LVSA muude tegevuskulude erikulu ei ületa võrreldavate vee-ettevõtjate muude tegevuskulude erikulude kaalutud keskmist taset.

Eeltoodut arvesse võttes ning kaalutusõigusest tulenevalt, saab Konkurentsiamet pidada põhjendatuks lülitada veeteenuse hinda muud tegevuskulud summas 7873 €.

7. Investeeringud

ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse ja toimepidevuse tagamiseks ja ÜVVKS § 50 lg 1 p 4 tulenevalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemise (välja arvatud tagastamatu abina saadud investeeringud ja ÜVVKS § 20 lõike 3 alusel liitumistasude eest tehtud investeeringud), mistõttu on oluline hinnata investeeringute põhjendatust veeteenuse hinnas. Vastavalt ÜVVKS § 58 lg 8 küsib Konkurentsiamet kohaliku omavalitsuse üksuselt arvamust hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale. Kohaliku omavalitsuse ülesanne on läbi ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava tagada ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkus. Kohalik omavalitsus kinnitades vee-ettevõtja poolt prognoositud investeeringute vastavust ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavale kindlustab, et investeeringute lülitamisega veeteenuse hinda on tagatud ka ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 täitmine.

LVSA Hinnataotluses kajastatud veeteenuse hinda lülitatavad teostatud ja teostatavad investeeringud aastatel 2021 – 2025 on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 10).

Tabel 10 LVSA veeteenuse hinda lülitatavad investeeringud aastatel 2021 – 2025

rida	Investeeringud	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
Veeteenuste investeeringud oma- ja laenuvahenditest							
1.	Veevarustuse teenus	€	28 000	5950	6100	0	150 000
1.1	Veetrasside rekonstrueerimine	€		0	0	0	48 091
1.2	Veetrasside renoveerimise projekt	€	28 000	5950	6100	0	
2.	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenus	€	0	0	0	2128	282 148
2.1	Kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimine	€					129 024
2.2	Sademeveetorustikud	€				2128	127 526

rida	Investeeringud	ühik	2021	2022	2023	2024	2025
2.3	Reoveepumpla	€					25 598
Veeteenuse hinda lülitatavad investeeringud		€	28 000	5950	6100	2128	432 148
3.	Sihtfinantseerimisega teostatud investeeringud veesektoris	€	0	0	0	0	326 700
3.1	KIK toetus trasside rekonstrueerimiseks	€	0	0	0	0	326 700
S	Investeeringud kokku	€	28 000	5 950	6 100	2 128	758 848

Konkurentsiamet saatis 09.10.2024 kirjaga nr 9-3/2024-0269-085-5 Luunja Vallavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks LVSA Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 58 lg 8 sätestatule.

16.10.2024 esitatud Luunja Vallavalitsuse vastuste kohaselt vastavad LVSA poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud kohalike omavalitsuste ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

Tulenevalt ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 ning kohaliku omavalitsuse kinnitustest, et Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale, loeb Konkurentsiamet põhjendatuks veeteenuse hinnas LVSA poolt aastatel 2021 - 2025 omavahendite ja kohustuste arvelt teostatud/ teostatavad investeeringud summas 474 326 € (28 000 + 5950 + 6100 + 2128 + 432 148 = 474 326).

8. Reguleeritava vara, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvestus

Reguleeritav vara ja kapitalikulu

ÜVVKS § 54 lg 1 ja lg 2 kohaselt lähtutakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda lülitatava põhivara kulumise arvutamisel ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

Metoodika p 7.4 kohaselt on reguleeritava vara (ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara) määramine vajalik kapitalikulu (nimetatud ka põhivara kulumise) ja põhjendatud tulukuse arvutamiseks. Metoodika p 7.7 järgi arvestatakse teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud reguleeritava vara hulka.

ÜVVKS § 53 lg 1 ja Metoodika p 7.2 järgi ei arvestata ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse põhivara hulka järgmist:

- 1) pikaajalised finantsinvesteeringud;
- 2) immateriaalne põhivara, välja arvatud arvutitarkvara ja litsentsid, mis on vajalikud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks;
- 3) liitumistasudest soetatud põhivara;
- 4) põhivara, mida vee-ettevõtja ei kasuta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks;
- 5) tagastamatu abiga soetatud põhivara, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud erisusi.

Metoodika p 7.14 järgi kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel põhivara bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi lõpus, võttes arvesse Metoodika punktis 7.7 sätestatud. Kapitalikulu leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

Metoodika p 7.12 tulenevalt arvutatakse reguleeritav vara regulatsiooniperioodil alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK,$$

kus:

- RV - reguleeritav vara;
 RV_r - reguleeritava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus;
 KK - käibekapital.

ÜVVKS § 55 kohaselt on käibekapital viis protsenti viimase kolme kalendriaasta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse käibe aritmeetilisest keskmisest.

ÜVVKS § 50 lg 1 p 4 kohaselt kujundatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal on tagatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemine, välja arvatud tagastamatu abina saadud investeeringud ja ÜVVKS § 20 lõike 3 alusel liitumistasude eest tehtud investeeringud.

ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 sätestab, et veeteenuse hind kujundatakse selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt.

Seega lähtub Konkurentsiamet reguleeritava vara leidmisel vaid vee-ettevõtja omavahendite ja tema poolt võetud laenukohustuste arvelt soetatud põhivara jääkmaksumusest ning selle hulka ei arvata tagastamatu abi raames ega tarbijate poolt tasutud liitumistasude arvelt soetatud põhivara.

Metoodika p 1.15 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud soetatud põhivara amortiseeritava osa kandmisega kulusse põhivara kasuliku tehnilise eluea jooksul. Metoodika p 7.10 kohaselt on kapitalikulu (põhivara kulumine) arvestamise eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Metoodika p 7.14 järgi arvestatakse kapitalikulu reguleeritavalt varalt. Kapitalikulu arvestatakse reguleeritava vara hulka kuuluvalt amortiseeruvalt põhivaralt.

Põhjendatud tulukus

ÜVVKS § 54 lg 3 kohaselt arvutatakse põhjendatud tulukus, korrutades ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtuse, millele on liidetud käibekapitali suurus, kaalutud keskmise kapitali hinnaga. Põhjendatud tulukuse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda lülitamine ei ole kohustuslik, kui vee-ettevõtja nii otsustab.

Metoodika p 8.4 tulenevalt arvutatakse põhjendatud tulukus alljärgnevalt:

$$PT = WACC \times RV;$$

kus:

- PT - põhjendatud tulukus;
 $WACC$ - kaalutud keskmine kapitali hind;
 RV - reguleeritav vara.

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna ($WACC$) leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend kaalutud keskmise kapitali hinna arvutamiseks“²¹. Nimetatud juhendi punkti 5 tabelis 8 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind ($WACC$) vee-ettevõtjatele 6,28%.**

²¹ Kehtib alates 19.07.2023, kinnitatud Konkurentsiameti 19.07.2023 käskkirjaga nr 1-2/2023-015, mis on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee>.

8.1. Veeteenuse osutamisel kasutatav põhivara

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu LVSA poolt soetatud veeteenusega seotud põhivara lülitamise kohta reguleeritava vara koosseisu.

Hinnataotluses esitas ettevõtja andmed põhivarade soetus- ja jääkmaksumuste, investeeringute ning kapitalikulu summade kohta (vt Tabel 11). ÜVVKS § 53 lg 1 ja Metoodika p.-dest 1.18 ja 1.20 lähtuvalt kasutab Konkurentsiamet reguleeritava vara arvestamisel ettevõtte omavahenditest ja kohustustest soetatud põhivara jääkmaksumust. Alljärgnevas tabelis on kajastatud ainult LVSA omavahendite ja laenukohustuste arvelt soetatud veeteenuse põhivarade arvestus, mis ei sisalda liitumistasude ja sihtfinantseerimise arvel teostatud investeeringuid.

Tabel 11 LVSA veeteenuse osutamiseks kasutatav ja hinda lülitatav põhivara

rida	Põhivara nimetus	Soetamise aeg	Soetus-maksumus	Amortisat-siooni norm	2025 amortisat-siooni kulu	Jääk-maksumus 31.12.2025
1	Vee- ja kanalisatsioonitrassid*	2021-2024	42 178 €	2,5%	1 054 €	41 124 €
2	Vee- ja kanalisatsioonivarad	01.07.2025	432 148 €	2,5%	10 804 €	421 344 €
3	Kokku		474 326 €		11 858 €	462 468 €

* Varasid hakatakse amortiseerima alates 2025.a-st.

LVSA poolt teostatud/teostatavate investeeringute andmed on esitatud käesoleva otsuse punktis 7. Konkurentsiamet pidas käesoleva otsuse punktis 7 põhjendatuks LVSA poolt aastatel 2021 – 2025 teostatud/teostatavaid veeteenusega seotud investeeringuid summas 474 326 €, mistõttu on põhjendatud arvestada nimetatud investeeringud ka põhivara koosseisu. Tabelist 11 nähtub, et regulatsiooniperioodi lõpus on LVSA põhivarade jääkmaksumus 462 468 €.

8.2. Kapitalikulu ja reguleeritav vara

LVSA Hinnataotluses prognoositud kapitalikulu 11 858 €

Hinnataotluse kohaselt soovib LVSA veeteenuse hinda lülitada kapitalikulu summas 11 858 €, millest 4751 € on võetud joogivee teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu ja 7107 € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu.

Konkurentsiameti seisukoht kapitalikulu 11 858 € kohta

ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 tulenevalt peab veeteenuse hind sisaldama investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse ja toimepidevuse tagamiseks ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaste investeeringute tegemiseks, mida veeteenuse hinnas väljendab põhivara kulum. Metoodika p 7.14 kohaselt kasutatakse kapitalikulu (põhivara kulum) leidmisel ettevõtte raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale. ÜVVKS § 54 lg 2 kohaselt lähtutakse põhivara kulum arvutamisel ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajaliku põhivara väärtusest ning kuluminormist, mis vastab põhivara kasulikule tehnilisele elueale.

LVSA põhivara kapitalikulu normiks on 2,5% ehk varade elueaks 40 aastat ($100 / 2,5 = 40,0$). See näitab, et ettevõtja veeteenuse varadest suurema osa moodustavad pikema elueaga varad.

Konkurentsiamet võrdles LVSA raamatupidamises kasutatavaid varade eluigasid KIK-i poolt

administreeritavate EL Ühtekuuluvusfondist toetatavate projektide Juhendmaterjalis²² kajastatud varade arvestuslike kasulike eluigadega, mida võetakse arvesse üldjuhul kõikide vee-ettevõtjate veemajandusprojektide rahastamisel ja realiseerimisel.

KIK-i poolt soovitatud veeteenuse osutamisel kasutatavate varade eluead:

	vara liik	KIK soovitus (eluiga aastat)
1	Võrgustikud, torustikud	40
2	Tootmishooned	40
3	Reservuaarid ja mahutid	40
4	Masinad ja seadmed	15

Eelnevatest andmetest nähtub, et LVSA rakendab veeteenuse varadele kasulikke eluigasid, mis vastavad KIK Juhendmaterjalides soovitatud varade kasulikele eluigadele.

Kuna veemajandusprojektide raames ettevõtja omavahenditest ja laenukohustustest soetatud põhivarade amortiseerimisel rakendab LVSA KIK-i Juhendmaterjalides kajastatud varade arvestuslike kasulikke eluigasid, peab Konkurentsiamet põhjendatuks LVSA poolt rakendatavaid kapitalikulunorme.

Tulenevalt sellest, et Konkurentsiamet on lugenud põhjendatuks LVSA poolt rakendatava kapitalikulunormi 2,5% ja määratlenud LVSA omavahendite ja kohustuste arvel soetatud põhivara, millelt kapitalikulu leitakse (vt Tabel 11), loeb Konkurentsiamet ÜVVKS § 50 lg 1 p 3 ja 4 tulenevalt põhjendatuks LVSA omavahendite ja kohustuste arvelt soetatud põhivaradelt arvestatud kapitalikulu 11 858 € (s.h 4751 € võetud joogivee teenuse hinda ja 7107 € reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinda).

Reguleeritav vara

Kontrollimaks ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülitatava tulukuse suuruse põhjendatust, lähtub Konkurentsiamet ÜVVKS § 54 lg 3 ja Metoodika punktist 7, leides LVSA reguleeritava vara väärtuse. Metoodika p 7.12 ja ÜVVKS § 54 lg 3 lähtuvalt leitakse reguleeritav vara liites regulatsiooniperioodi lõpu reguleeritava põhivara jääkmaksumusele käibekapitali väärtus. Lähtuvalt ÜVVKS § 55 on käibekapitali suurus viis protsenti viimase kolme kalendriaasta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse käibe aritmeetilisest keskmisest.

Käesoleva otsuse punktis 8.2 määratles Konkurentsiamet LVSA omavahenditest ja kohustustest soetatud veeteenusega seotud **põhivarade koosseisu, mille jääkmaksumus 2025.a lõpus on 462 468 €** (vt Tabel 11).

LVSA Hinnataotluse kohaselt oli veeteenuste müügitulu 2021.a-l 12 398 €, 2022.a-l 11 228 € ja 2023.a-l 14 847 €. Kolme viimase aasta keskmine müügitulu oli seega 12 824 € $[(12\,398 + 11\,228 + 14\,847) / 3 = 12\,824]$. Sellest lähtuvalt on **käibekapital 641 €** $(12\,824 \times 5 / 100 = 641)$. Seega kujuneb LVSA reguleeritava vara väärtus järgmiselt: põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus 462 468 € + käibekapital 641 € = **463 109 €**.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks LVSA reguleeritava vara väärtuse summas 463 109 €,

²² 1) Keskkonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 "Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõtjude eelhindangu koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile" II osa p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.
2) Keskkonnaministri 22.12.2014 määruse nr 59 lisa 2 "Juhendmaterjal Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi rahastamisaotlusega seotud projekti majandus- ja finantsanalüüsi koostamiseks" p 9 kajastatud varade kasulikud eluead (perioodi 2014-2020 ÜF toetuste puhul).

kuna nimetatud suurus põhineb ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 kajastatul ega sisalda tarbijate liitumistasudest või sihtfinantseerimise abil soetatud vara.

8.3. Põhjendatud tulukus

LVSA Hinnataotluses prognoositud tulukus 5254 €

Hinnataotluse kohaselt soovib LVSA veeteenuse hinda lülitada tulukust summas 5254 €, sh tasusse võetud joogivee eest summas 1314 € ja tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest summas 3940 €.

Konkurentsiameti seisukoht tulukuse 5254 € osas

Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud, mida sätestab ka ÜVVKS § 50 lg 1 p 5, s.t et veeteenuse hind peab olema kujundatud selliselt, et oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt.

ÜVVKS § 50 lg 1 p 5 tulenevalt peab veeteenuse hind tagama põhjendatud tulukuse vee-ettevõtja poolt **investeeritud kapitalilt**. Investeeritud kapital ehk reguleeritav vara on Metoodika p 1.20 ja 7.12 tulenevalt ettevõtja raamatupidamises kajastatud reguleeritavas tegevuses kasutatava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus, millele on lisatud käibekapital (vt otsuse punkt 8.2). Metoodika p 8.2 kohaselt leitakse põhjendatud tulukus reguleeritavale varale põhjendatud tulunormi rakendamisel.

Käesoleva otsuse punktis 8.2 on Konkurentsiamet lugenud põhjendatuks LVSA reguleeritava vara väärtuse summas 463 109 €. ÜVVKS § 54 lg 3 ja Metoodika punktist 8.4 lähtuvalt kujuneb tulukus rakendades reguleeritava vara väärtusele põhjendatud tulunormi ($WACC$) 6,28%. Seega kujuneb LVSA maksimaalseks lubatud tulukuseks 29 083 € (reguleeritav vara 463 109 € $\times$ $WACC$ 6,28% = 29 083 €). LVSA soovib veeteenuse hinda lülitada tulukust summas **5254 €**, mis ei ületa Metoodika p 8 põhimõtete kohaselt arvutatud põhjendatud tulukuse maksimaalset summat.

ÜVVKS § 53 lg 2 lähtuvalt kui ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda arvatud kulum ja põhjendatud tulukus ei kata reinvesteeringuteks mõistlikel tingimustel võetud laenukohustusi laenuandja nõuete kohaselt, arvatakse kindlaksmääratud perioodiks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda laenukohustuste katmiseks vajaminev summa. Nimetatud suutlikkuse hindamiseks teostab Konkurentsiamet vaba kassavoo analüüsi (Metoodika p 7.11).

Kuna LVSA-l puuduvad regulatsiooniperioodil tagastamatu abi saamiseks võetud laenukohustused, puudub Konkurentsiametil vajadus läbi viia vaba kassavoo analüüsi kontrollimaks ÜVVKS § 53 lg 2 täitmist.

9. Veeteenuse hind

Veeteenuse hinna arvutamise aluseks olev lubatud müügitulu ($T_{lubatud}$) arvutatakse Metoodika p 3.3 lähtuvalt Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud kulude ja põhjendatud tulukuse (ÜVVKS § 54 lg 3 kohane) alusel alljärgneva valemiga:

$$T_{lubatud} = MK + TK + PK + PT,$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
- MK - muutuvkulud
- TK - muud tegevuskulud;

- PK - põhivara kulum (kapitalikulu);
 PT - põhjendatud tulukus.

Metoodika punkti 3.4 järgi peab lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga jagamine erinevate veeteenuste vahel olema põhjendatud ja vastama alljärgnevale võrrandile:

$$T_{lubatud+jv} = \sum T_{(lubatud+jv)_n}$$

kus:

- $T_{(lubatud+jv)_n}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
 n - veeteenus.

Tulenevalt Metoodika punktist 3.5 leitakse lubatud müügitulu alusel konkreetset veeteenuse hinnad järgmiselt:

$$hind_n = \frac{T_{(lubatud+jv)_n}}{m_n} \left[näiteks \frac{€}{m^3}; \frac{€}{tk}; \frac{€}{kuus} \right],$$

kus:

- $T_{lubatud_n}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil;
 m_n - vastava veeteenuse müügikogus regulatsiooniperioodil;
 $hind_n$ - vastava veeteenuse hind/tasu regulatsiooniperioodil.

Käesoleva otsuse punktis 5 on Konkurentsiamet põhjendatuks lugenud LVSA poolt prognoositud müügikogused, punktis 6 tegevuskulud ning punktis 8 kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse, mille põhjal kujunevad kaalutud keskmised veeteenuse hinnad alljärgnevalt (vt Tabel 12).

Tabel 12 Lubatud müügitulu kujunemine

rida	Veeteenuse hindade kujunemine	Ühik	Tasu võetud joogivee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	KOKKU
1	Müügikogus	m ³	7 244	7 244	14 487
2	Muutuvkulud	€	5 947	23 942	29 889
3	Võetud joogivee ostukulu	€	5 947	0	5 947
4	Reoveeteenuse ostukulu	€	0	23 101	23 101
5	Elektrienergia kulu	€	0	841	841
6	Muud tegevuskulud	€	2 599	5 274	7 873
7	Kapitalikulu	€	4 751	7 107	11 858
8	Põhjendatud tulukus	€	1 314	3 940	5 254
9	Lubatud müügitulu	€	14 611	40 263	54 874
10	Järelevalvetasu	€	29	81	110
11	Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga	€	14 641	40 343	54 984
12	Veeteenuse hind	€	2,02	5,57	3,80

KonKS § 18¹ on sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja kohustus pidada eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes järjepidevalt kohaldatavatest ja objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest, mis tuleb selgelt kindlaks määrata ettevõtte sise-eeskirjades. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega.

ÜVVKS § 30 lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja lisaks KonKS §-s 18¹ sätestatud nõude täitmisele

pidama oma raamatupidamises kulude kohta eraldi arvestust järgmiste tegevuste kaupa:

- 1) ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamine;
- 2) puhgimisteenuse osutamine käesoleva seaduse § 47 tähenduses;
- 3) liitumistasude laekumine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eest;
- 4) muu tegevus, mis ei ole seotud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamisega.

KonkS § 18¹ ja ÜVVKS § 30 lg 1 täitmine vee-ettevõtja poolt võimaldab Konkurentsiametil hinnata, kas iga teenuse osutamiseks tehtavad kulud saavad kaetud vastava teenuse hinnaga.

LVSA on veeteenuste hinnad kujundanud järgmiselt:

- 1) Teiselt vee-ettevõtjalt ostetava võetud joogivee teenuse kulu on LVSA täies ulatuses lülitanud tasusse võetud joogivee eest. Kuna eelnimetatud kulu on otseselt seotud võetud joogivee teenuse osutamisega ning iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks võetud joogivee ostukulu lülitamist tasusse võetud joogivee eest.
- 2) Teiselt vee-ettevõtjalt ostetava reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse kulu on LVSA täies ulatuses lülitanud tasusse reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest. Kuna eelnimetatud kulu on otseselt seotud reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega ning iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks reovee ärajuhtimise ja puhastamise ostukulu lülitamist reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse tasusse.
- 3) Elektrienergia kulu on LVSA jaganud teenuste vahel võttes aluseks konkreetse teenuse osutamiseks kasutatavate tarbimispunktide elektrienergia kulu. Kuna ainuke elektrit tarbiv objekt LVSA-l on reoveepumpla, siis on kogu elektrienergia kulu lülitatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise tasusse, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks.
- 4) Muud tegevuskulud on LVSA jaganud vastavalt sellele, millise teenuse osutamiseks kulu tehti. Kulud, mida tehakse üheaegselt mitme veeteenuse osutamiseks (üldjuhtimise tegevuskulud) on vee-ettevõtja jaganud erinevate veeteenuste vahel otsekulude proportsiooni alusel. Konkurentsiamet peab põhjendatuks LVSA poolt kasutatud muude tegevuskulude jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks tehtud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas ning üheaegselt mitme teenuse osutamiseks tehtavad kulud on põhjendatud jagada sellisest põhimõttest lähtudes, mis kõige paremini näitab, kui palju on vaja üldist ressursi vastavasse valdkonda lülitada.
- 5) Kapitalikulu on LVSA jaganud võetud joogivee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel, võttes aluseks konkreetse teenuse osutamiseks kasutatavate varade kapitalikulu. Konkurentsiamet põhjendatuks LVSA poolt kasutatud kapitalikulu jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks kasutatava varaga seotud kulu peab kajastuma vastava teenuse hinnas.
- 6) Tulukuse on LVSA jaganud võetud joogivee teenuse ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse vahel lähtudes konkreetse teenusega seotud reguleeritava vara väärtusest. Konkurentsiamet peab põhjendatuks LVSA poolt kasutatud tulukuse jagamise põhimõtteid, kuna iga teenuse osutamiseks kasutatav vee-ettevõtja omavahenditest ja laenukohustustest soetatud vara peab võimaldama tagada põhjendatud tulukuse vastava veeteenuse hinnas.

Järelevalvetasu

ÜVVKS § 58 lg 12 järgi maksab vee-ettevõtja järelevalvetasu KonkS sätestatud alustel ja korras.

01.01.2022 jõustunud KonkS-i muudatuste kohaselt tuleb eriseadustega reguleeritud turgudel tegutsevatel ettevõtjatel tasuda Konkurentsiametile järelevalvetasu – KonkS § 53¹ lg 1. KonkS § 53¹ lg 2 kohaselt loetakse eriseadusteks elektrituruseadus, kaugkütteseadus, lennundusseadus, maagaasiseadus, postiseadus, sadamaseadus ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus. KonkS § 53¹ lg 4 tulenevalt maksavad ettevõtjad, kelle teenuste hindasid ja tasusid kooskõlastab Konkurentsiamet, järelevalvetasu vastavalt iga võrgu- või tegevuspiirkonna kohta antud haldusaktis märgitud müügitulule vastavalt KonkS § 53² sätestatud järelevalvetasu määrale. KonkS § 53² lg 1, § 53¹ lg 5 p 4 ja § 53³ lg 1 ja 2 tulenevalt on rahastamiskohustusega vee-ettevõtjate ja isikute, kelle suhtes kohalduvad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses vee-ettevõtja kohta sätestatud nõuded ja kohustused, kellel on veeteenuse hinna kooskõlastamise kohustus, järelevalvetasu määr on 0,2 protsenti talle eelneva kalendriaasta 15. juuli seisuga antud haldusaktis märgitud müügitulust, mida makstakse üks kord kalendriaastas.

KonkS § 53³ lg 5 ja 6 tulenevalt teeb Konkurentsiamet järelevalvetasu saamiseks igal kalendriaastal hiljemalt 31. augustil ettevõtjatele teatavaks vastavasisulise korralduse, märkides kohaldatava järelevalvetasu määra, maksmisele kuuluva järelevalvetasu summa ja maksmise tähtaja, mis on igal kalendriaastal hiljemalt 30 september. KonkS § 53³ lg 7 tulenevalt laekub järelevalvetasu riigieelarvesse.

LVSA on lähtuvalt KonkS § 53¹, 53² ja 53³ sätestatud järelevalvetasu kohustusest arvestanud hinnataotluses 0,2 protsenti ettevõtja veeteenuse põhjendatud kulude ja tulukuse alusel kujunevast regulatsiooniperioodi müügitulust järelevalvetasu summas 110 €, mille lülitab veeteenuse hinda vastavalt konkreetse veeteenuse müügitulule (vt Tabel 12 rida 10). Võttes arvesse, et vee-ettevõtjal lasub alates 2022.a-st KonkS § 53² lg 1, § 53¹ lg 5 p 4 ja § 53³ lg 1 ja 2 tulenev kohustus tasuda Konkurentsiametile järelevalvetasu, siis on põhjendatud lülitada järelevalvetasu summas 110 € veeteenuse hinnaga saadava müügitulu hulka (vt Tabel 12 rida 10 veerg „Kokku“).

Kokkuvõtvalt on Konkurentsiamet seisukohal, et LVSA on jaganud ÜVVKS § 50 lg 1 alusel kujundatud lubatud müügitulu erinevate veeteenuste vahel lähtudes ÜVVKS § 30 lg 1 ja KonkS § 18¹. Konkreetse veeteenuse müügitulu jagamisel Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud müügikogusega on saadud konkreetne veeteenuse hind.

10. Lubatud müügitulu taotletavate veeteenuse hindadega

Vastavalt Metoodika punktile 3.6 kontrollib Konkurentsiamet, et erinevate veeteenuste osutamise eest saadav tulu taotletud veeteenuse hinnaga ei ületa ÜVVKS § 50 lg 1 alusel leitud lubatud müügitulu.

Tabel 13 Veeteenuse müügitulu regulatsiooniperioodil

rida		Müügikogus (m ³)	Veeteenuse hind (€/m ³)	Müügitulu (€)
1	Tasu võetud joogivee eest	7 244	2,02	14 633
2	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	7 244	5,57	40 349
3	Veeteenuse hinnaga saadav müügitulu kokku			54 982
4	Lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga			54 984

Konkurentsiamet on kontrolli tulemusena leidnud, et erinevate veeteenuse hindadega saadav planeeritav tulu 54 982 € (vt Tabel 13 rida 3) ei ületa ÜVVKS § 50 lg 1 alusel kujunenud lubatud müügitulu koos järelevalvetasuga 54 984 € (vt Tabel 12 rida 11 veerg „Kokku“).

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes KonkS § 18¹; ÜVVKS § 30 lg 1-3, § 50-55 ja § 58 ning Metoodikast

otsustan:

- 1) Määrata Luunja Varahalduse SA taotletud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnad alljärgnevalt:

- tasu võetud joogivee eest	2,02 €/m³
- tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	5,57 €/m³

Ülaltoodud tasud reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest kehtivad Luunja Varahalduse SA klientidele, kelle poolt ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kontsentratsioon ei ületa ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kasutamise eeskirjades osundatud piirväärtuseid (vt ka otsuse punkt 4 Tabel 2).

ÜVVKS § 59 lg 1 ja 2 alusel rakendab vee-ettevõtja hinnaotsusega määratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnad 60 päeva jooksul hinnaotsuse saamisest arvates ja avalikustab hinnad vähemalt 30 päeva enne hindade kehtima hakkamist kohaliku omavalitsuse üksuse ja vee-ettevõtja veebilehel ning vähemalt üks kord ühes kohalikus või maakonna ajalehes.

Tulenevalt ÜVVKS § 57 lg 3 on vee-ettevõtja kohustatud jälgima oma tegevusest sõltumatuid asjaolusid (müügikoguse muutus jt), mis mõjutavad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda, ning teavitama Konkurentsiametit hiljemalt 30 päeva jooksul arvates asjaolu ilmnemisest, mis võib mõjutada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinda rohkem kui 5 protsendi võrra majandusaasta jooksul. Konkurentsiamet otsustab 30 päeva jooksul sellise teabe saamisest arvates, kas ja millise tähtaja jooksul peab vee-ettevõtja esitama uue hinnataotluse.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on ettevõtjal õigus esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Külli Haab

regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja